

سند 2030 چه خوب شد!

انسیه خزعلي در کمتر از 24 ساعت دو مرتبه درباره اجرا شدن و نشدن سند 2030 در دولت رييسي اظهار نظر کرد، اول برنامه زنده تلویزیوني و دوم توییترا!

ماجرای غسل دادن قند در چای و حلال شدنش، شاید واقعي نباشد، اما می‌تواند نزدیک‌ترین مثال به اجرا و عدم اجرای سند 2030 باشد. قند همان سند 2030 است و چای که آن را حلال می‌کند، دولتي است به ریاست ابراهیم رييسي. البته طبق سخنان شنبه‌شب انسیه خزعلي در يك برنامه زنده تلویزیوني و نه براساس توییت‌های 12ساعت بعدش!

این بخش از مناظره «انسیه خزعلي» معاون امور زنان و خانواده دولت رييسي و «معصومه ابتکار» معاون امور زنان و خانواده دولت روحاني را بخوانید.

خزعلي: «ما توانستیم آیورا را برای آموزش زنان حاشیه اقیانوس هند برعهده بگیریم»

ابتکار: «در چارچوب سند ۲۰۳۰!»

خزعلي: «در چارچوب سند 2030 هم باشد با حق تحفظ مواردی که مدنظر خودمان است را اجرا می‌کنیم.»

ابتکار: «آنچه برای‌تان مصلحت است برای ما نبود!»

خزعلي: «در سند اولیه همجنس‌گرایی داشت و گفتیم چندتا نکته باید حذف شود و با کشورهای عضو رایزنی کردیم و قبول کردند. توانستیم آن‌طور که می‌خواهیم آموزش را تنظیم کنیم.» این جدال لفظی، شنبه‌شب در برنامه «شیوه» شبکه 4 سیما در جریان بود. بخشی که احتمالاً مهم‌ترین قسمت از مناظره دو طرف بود؛ در این قسمت، معاون دولت رييسي اجرای سند 2030 در کشور را در يك برنامه زنده تلویزیوني رسماً تایید می‌کند. اما چند ساعت پس از اینکه تایید اجرای 2030 ازسوی خزعلي، واکنش‌های زیادی را برانگیخت، معاون امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری، در توییت‌هایی سخنان خودش را در برنامه زنده

تکذیب کرد: «جمهوری اسلامی ایران همچنان بر موضع خود در مخالفت با اجرای بند آموزش سند ۲۰۳۰ در کشور پابرجاست و مدیریت کارگروه توانمندسازی اقتصادی آیورا که ایران به مدت دو سال عهده‌دار آن است، ارتباطی با ۲۰۳۰ ندارد.»

او در ادامه تکذیب خودش گفت: «آیورا (اتحادیه کشورهای حاشیه اقیانوس هند) نهادی با هدف توسعه همکاری‌های تجاری- اقتصادی است و با ریاست‌جمهوری اسلامی ایران بر کارگروه بانوان آیورا، زنان متخصص ایرانی، زنان کشورهای عضو آیورا را توانمند می‌سازند در تعاملات بین‌المللی بر اصول خود پافشاری می‌کنیم حتی اگر مرتبط با داخل کشور نباشد.» البته که در این میان هم يك نکته قابل توجه است که سند 2030، معاهده و کنوانسیون نیست که بشود نسبت به آن حق تفریط داشت. هر چند خزعلی در کمتر از 24 ساعت دو نوع درباره اجرا و عدم اجرای سند 2030 بیان کرده اما بهتر است بر ماجرایی سند 2030 مروری شود.

ابلاغ سریع اجرای لغو

اجرای این سند البته طبق سخنان شنبه‌شب خزعلی، از آن جهت مهم است که در دولت حسن روحانی همین اقدام قابل قبول نبود و تجمعاتی علیه آن شکل می‌گرفت؛ حتی ابراهیم ریسی پس از کسب کرسی ریاست‌جمهوری در مخالفت با این سند، در ابلاغیه‌ای اجرای آن را متوقف کرده بود.

ریسی پس از ریاست‌جمهوری برای لغو این سند عجله داشت و شهریور 1400 ابلاغیه آن را امضا کرد و می‌توان گفت لغو این سند جزو نخستین امضاهای ریسی در قامت رییس‌جمهوری و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی بود.

در این ابلاغیه آمده «مصوبه «لغو سند یا بیانیه آموزش 2030» که در جلسه 796 مورخ 23/3/1396 شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است، برای اجرا ابلاغ می‌شود؛ اسناد و مقررات حاکم و مبنای عمل در حوزه آموزش و پرورش و تعلیم و تربیت کشور، صرفاً اسناد بالادستی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و مجلس شورای اسلامی و به‌طور خاص سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش است و اسناد، بیانیه‌ها و مقررات مغایر با سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش و سایر اسناد بالادستی مزبور، لغو و کان لم یکن می‌باشد. این حکم، مورد التزام کلیه نهادها و دستگاه‌ها خواهد بود.»

آموزش همجنس‌گرایی، محصول اتاق جنگ روانی محافظه‌کاران

البته که همین ابلاغیه لغو اجرای سند 2030، دو تبصره داشت؛ تبصره نخست که مهم‌ترین‌شان است، تأکید می‌کند کارگروه‌هایی برای موضوعات تخصصی «آموزش و پرورش از جمله چگونگی آرایه برخی آموزش‌های مورد نیاز سنین کودکی تا نوجوانی نظیر زبان انگلیسی و آموزش روابط

افراد و جنسیت‌های مختلف، با بهره‌مندی از ظرفیت‌های علمی و تجربی کشور متشکل از صاحب‌نظران حوزوی و دانشگاهی و مسوولان نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط در دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، تشکیل می‌شود.» به عبارت دیگر مساله‌ای که محل ایراد محافظه‌کاران به اجرای سند 2030 بود، همچنان ادامه داشت؛ «آموزش روابط افراد و جنسیت‌های مختلف». همین ایرادات باعث شده بود تا محافظه‌کاران و بدنه آنها در جامعه، به شدت خشمگین و مدعی شوند که این سند قصد دارد آنچه «همجنس‌گرایی» می‌خوانند را به دانش‌آموزان آموزش دهد. با این وجود، آنچه در متن این سند وجود نداشت، همین واژگان بود و اتاق جنگ روانی محافظه‌کاران در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری سال 1396، این مساله را با استفاده از روش «راه بنداز؛ جا بنداز» توانستند به بخش‌هایی از جامعه بقبولانند. از افرادی که در مورد این سند توسعه پایدار موضع‌گیری کرده، فرشته روح‌افزا مدیر رصد و آمار شورای عالی انقلاب فرهنگی بود. او در یک گفت‌وگوی تلویزیونی تاکید کرده بود که «مدیریت بند 5 سند که در ارتباط با برابری جنسیتی است در منطقه به جمهوری اسلامی ایران سپرده شده است درحالی که این مساله با قانون اساسی، مکتب و مذهب ما مغایرت دارد.» او گفته بود «مدیریت 17 بند از مجموعه بندهای سند 2030 را در آسیا و اقیانوسیه به کشور ما سپرده‌اند. در صورت اجرای این نمی‌توانیم اسلام را در کشور اجرایی کنیم و در صورت عدم اجرایی این سند که از نظام بردگی فراتر است تحریم خواهیم شد.»

بند 5 اهداف 2030 چه می‌گوید؟

آنچه در این سند و بند 5 آن تاکید و به عنوان یکی از اهداف اصلی آن عنوان شده، «دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران» است. مشخص نیست روح‌افزا در کدام بخش از این اهداف ذیل بند 5، این حجم از مغایرت را تشخیص داده بود. اهداف ذکر شده ذیل بخش تساوی جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران، به این شرح است. «پایان دادن به همه اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا» «ریشه‌کنی همه انواع خشونت علیه زنان و دختران در حوزه‌های عمومی و خصوصی، از جمله: در زمینه قاچاق انسان و سوءاستفاده جنسی و...»، «ریشه‌کنی همه اقدامات زیان‌بار مانند ازدواج کودکان، ازدواج در سنین بسیار پایین و ختنه زنان»

«به رسمیت شناختن و ارج نهادن به مراقبت‌های داخل منزل و خانه‌داری (کار در منزل) بدون دستمزد از طریق: تامین خدمات عمومی، ایجاد زیربناها و تنظیم سیاست‌های حفاظت اجتماعی و ترویج مسوولیت مشترک در منزل و در محیط خانواده، تا حدی که مقررات ملی اجازه دهند» «تضمین مشارکت کامل و موثر زنان و در اختیار قرار دادن فرصت‌های

برابر (با مردان) برای انتصاب به مسوولیت‌های بسیار بالا در همه سطوح تصمیم‌گیری در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و همچنین در زندگی عمومی» «ضمانت دسترسی جهانی به بهداشت باروری و جنسی و دسترسی به حقوق باروری در راستای توافقی‌های انجام‌شده در جریان کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه و اعلامیه و برنامه اقدام پکن، بر مبنای اسناد نهایی به دست آمده از کنفرانس‌های بازنگری برگزار شده در این ارتباط»، «انجام اصلاحاتی برای برقراری تساوی حقوق زنان و مردان به منظور دسترسی زنان به منابع اقتصادی و امکان مالکیت و کنترل دارایی‌ها از قبیل: زمین و سایر اشکال دارایی توسط آنان و همچنین برقراری حق دسترسی زنان به خدمات مالی، ارثیه و منابع طبیعی، در راستای قوانین ملی (کشورها)»، «ارتقای کاربرد فناوری توانمندکننده، به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات به منظور ترویج توانمندسازی زنان» و «تقویت و اتخاذ سیاست‌های مطمئن و مناسب و همچنین وضع قوانین قابل اجرا برای ترویج تساوی جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران در کلیه سطوح». ذیل یکی از اهداف کلی دیگر این سند، «تضمین دسترسی جهانی به خدمات بهداشتی و درمانی در حوزه مسائل جنسی و باروری، از جمله: در راستای تنظیم خانواده، آموزش و اطلاع‌رسانی و ادغام بهداشت باروری در برنامه‌ها و راهبردهای ملی تا سال 2030».

از توطئه 2030 نمی‌گذرم!

با این وجود محافظه‌کاران همواره از این سند برای حمله به دولت روحانی استفاده می‌کردند. خرداد ماه 1396، پس از مطرح شدن انتقادات وسیع در سطح حاکمیت، اجرای سند 2030 با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی، متوقف شده بود. اما حسن روحانی پس از انتخابات سال 1396، در یک نشست خبری روند اجرا و تصویب سند 2030 را شرح داده بود: «راجع به سند 2030 وزرای علوم و خارجه و آموزش و پرورش نامه‌ای به رهبری نوشتند و گفتند که ما تحفظ خودمان را از ابتدا حفظ کرده و گفته‌ایم هر چه برخلاف ارزش‌های ملی باشد به آن توجه نمی‌کنیم. علی‌الظاهر گزارش‌هایی به ایشان داده بودند که نگران‌شان کرده بود. اما من در سخنرانی‌هایم به ایشان اطمینان دادم و الان هم به مردم این اطمینان را می‌دهم که اصلاً نگران خدشه‌دار شدن ارزش‌ها نباشند.» او به همه‌های محافظه‌کاران هم اشاره‌ای داشت: «بسیار متأسفم که کسانی در این انتخابات از این سند سوءاستفاده کردند. من از تخریب و تهمت به خودم نمی‌گذرم، اما از اهانت به معلمان در قالب اعتراض به سند 2030 نمی‌گذرم... هر کسی تهمت زد، توهین کرد و غیبت کرد از همه گذشتم ولی از این توطئه ۲۰۳۰ نمی‌گذرم... من از ۲۰۳۰ نمی‌گذرم و تا آخر دولت دوازدهم آن را

دنبال می‌کنم.» البته مشخص نشد حسن روحانی که گفته بود از این «توطئه» نمی‌گذرد، چه اقدامی انجام داد و چگونه «نگذشت»!

دولت قبل يك قدم هم مقابل رهبري عقب نرفت

با این وجود اقدامات دولت روحانی درباره سند 2030 همچنان محل انتقاد است؛ چندی پیش هفته‌نامه صبح صادق متعلق به معاونت سیاسی سپاه گزارش داد که «حسین طیبی‌فر» جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه گفته که «متأسفانه آن دولت (دولت قبل) سند توسعه پایا یونسکو موسوم به سند 2030 را امضا کرد و اصرار داشت اجرا کند و يك قدم هم در مقابل رهبري و دلسوزان نظام در رابطه با اجرا نشدن این سند عقب ننشست.» او اجرای 2030 را به اعتراضات اخیر مربوط کرد و افزود: «محصولش امروز در نوجوانان همین است که شما در اغتشاشات با نوجوانی روبه‌رو هستید که هیچ چیزی از انقلاب، ایران و تاریخ نمی‌داند و چشم و گوش بسته، از سر جهالت برخی کارها را انجام می‌دهد.»

يك بام و دو هوا؟

منتقدانی که در دولت قبل برای اجرای سند 2030 فریاد می‌زدند، با استناد به سخنان شب‌بخزعلی، در این دولت فعلاً با سکوت می‌گذرانند. اما چند ابهام هم باقی می‌ماند که بسیاری از افراد باید پاسخگوی افکار عمومی باشند. طبق سخنان شب‌بخزعلی، رفتار و استانداردهای دوگانه نمی‌تواند پیام خوبی برای جامعه داشته باشد؛ برقراری سیاست يك بام و دو هوا، این‌گونه می‌رساند که مشکل سند 2030 نبوده و معضل اصلی این بوده است که چه دولتی در راس کار است و چه کسی در راس دولت. البته که چنین رویکردهایی کم‌کم برخی ابهامات درباره موضوعاتی که در دولت قبل رخ داده را روشن می‌کند.